

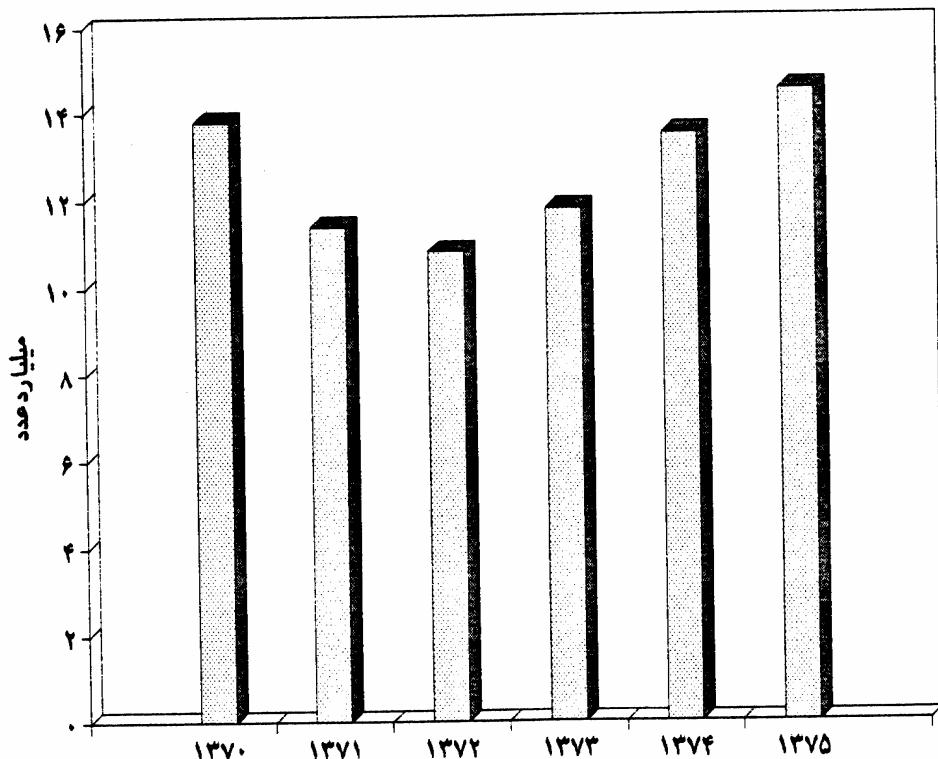
نگاهی به «آمار دارویی سال ۱۳۷۵»

دکتر علی منتصری، دکتر وحید محلاتی و مهندس غلامرضا پرور

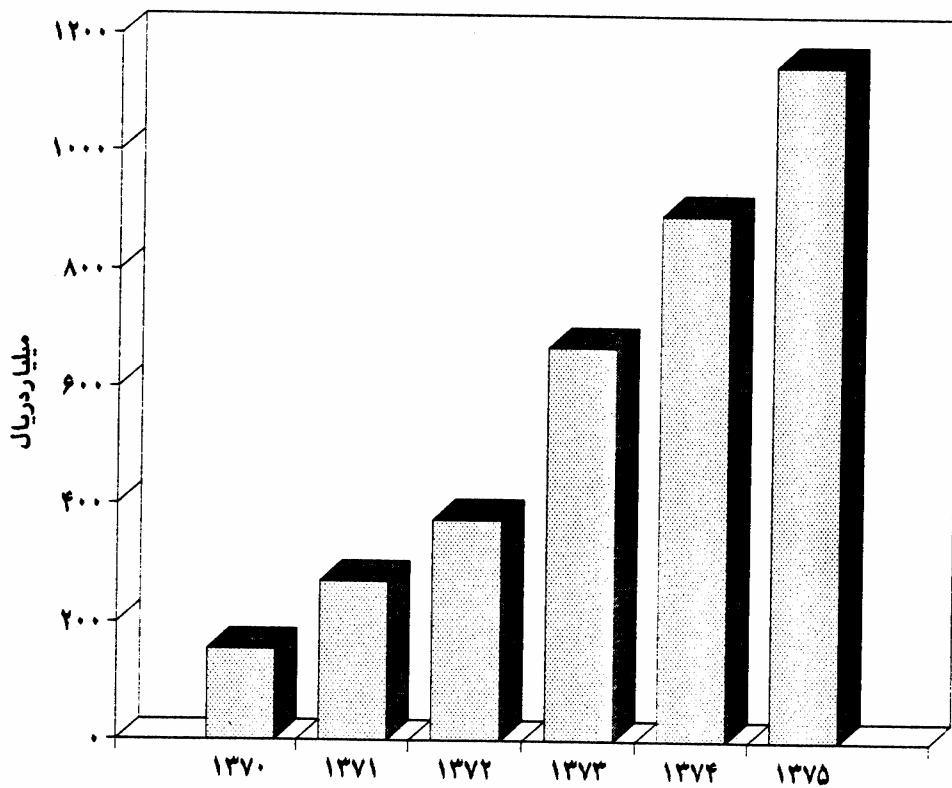
نسبت به سال ۱۳۷۰ رقم ۱۲/۸ میلیارد عدد به ۱۴/۵ میلیارد عدد رسید. متوسط رشد سالانه دارو در جهان حدود ۸ تا ۱۲ درصد می‌باشد که ۵ درصد رشد طی ۵ سال فقط گویای پذیرش قیمت‌های جدید در بازار و عادت مصرف کننده به آن است.

بالاخره بعد از گذشت ۵ سال مجدد روند رشد فروش عددی دارو در کشور آغاز شد. قبل از این بالاترین عدد فروش دارو ۱۲/۸ میلیارد عدد بود که در سال ۱۳۷۰ به ثبت رسیده است. در سال ۱۳۷۵ بعد از ۵ سال کاهش مکرر تولید عددی دارو بالاخره با حدود ۵٪ رشد

نمودار ۱ - فروش عددی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵

نمودار ۲ - فروش ریالی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵

به ۱۵۶۸ میلیارد ریال رساند. البته کمک دولت در عدد مستقیم یارانه خلاصه نمی‌شود. بلکه واردات مواد اولیه و داروهای ساخته شده با ارز ۱۷۵۰ ریال بوده که اگر تعديل واقعی را محاسبه کنیم و ملاک، نرخ آزاد ارز باشد حدود مصرف دارویی به ۳۰۰۰ میلیارد ریال خواهد رسید که با یارانه حدود کمک‌های دولت ۱۸۰۰ میلیارد ریال و حدود مارژین تولیدکننده، توزیع کننده و داروخانه که به نفع مصرف‌کننده صرفه‌جویی می‌گردد حدود ۹۰۰ میلیارد ریال است.

با یک نظر اجمالی به جدول شماره ۱ به خوبی متوجه می‌شویم که علی‌رغم رشد ۵ درصدی مصرف عددی دارو نسبت به سال ۱۳۷۰، مصرف ریالی ۷/۵ برابر رشد داشته و در سال ۱۳۷۵ با ۲۸ درصد رشد نسبت به سال ماقبل به عدد ۱۱۴۷/۷ میلیارد ریال رسیده است. در سال گذشته حمایت دولت از مصرف کنندگان دارو همچنان ادامه داشت بطوریکه علاوه بر رقم مصرف ۱۱۴۷/۷ میلیارد ریال، ۴۲۰ میلیارد ریال نیز یارانه به شرکت‌های تولیدکننده و واردکننده پرداخت شد و رقم واقعی مصرف را

کارخانه	تولید دارو	میلیارد ریال	%	±%
داروپخش	۱۰۷/۱	۱۰۸	۲۰/۸	
جابر	۷۲/۱	۷/۵	۱۲/۵	
فارابی	۶۳/۱	۶/۵	۳۷/۸	
تولیددارو	۵۲/۱	۵/۲	۲۴/۹	
کیمیدارو	۴۲/۷	۴/۴	۲۵/۵	

جدول ۳- فروش ریالی
کارخانجات تولیدکننده دارو به میلیارد ریال

اقلام پرفروش

جدول های ۴ و ۵ نشان دهنده اقلام پرفروش سال ۱۳۷۵ می باشند. وجود قرص استامینوفن و سرماخوردگی بزرگسالان و کپسول های آموکسیسیلین و آمپیسیلین در هر دو جدول بیانگر آن است که هنوز جامعه به سمت داروها و بیماریهای پیچیده و جدید نرفته و همچنان بیماریها و داروهای سنتی حرف اول را می زنند. در ادامه بررسی لیست های مربوطه رشد ۴۶ درصدی تولید قرص ضدبارداری LD علی رغم کاهش تولید این قرص در سالهای قبل مجدداً مثبت ارزیابی می گردد گرچه همچنان کمبود این دارو در داروخانه ها کم و بیش مشاهده می گردد.

دارو	فروش عددی × ۱۰۰۰	درصد تغییر نسبت به ۷۴
قرص استامینوفن	۱	-
قرص سرماخوردگی بزرگسالان	۲	۱/۰۵۱/۷۱۰
کپسول آموکسیسیلین ۵۰۰	۲	۵۵۱/۱۸۶
قرص رانیتیدین	۴	۴۶۴/۸۰۷
کپسول آمیسیلین ۵۰۰	۵	۳۲۷/۵۷۲
		۳۲۸/۷۷۰

جدول ۴
پرفروش ترین داروهای سال ۷۵
از نظر تعداد × ۱۰۰۰

سال	میلیارد عدد	میلیارد ریال	فروش
۱۳۷۰	۱۲/۸	۱۵۴/۲	
۱۳۷۱	۱۱/۴	۲۷۱/۴	
۱۳۷۲	۱۰/۸	۲۷۶/۴	
۱۳۷۳	۱۱/۸	۶۶۹/۹	
۱۳۷۴	۱۲/۵	۸۹۴/۸	
۱۳۷۵	۱۴/۵	۱۱۴۷/۷	

جدول ۱- فروش ریالی و عددی داروها
در سال ۱۳۷۰ - ۱۳۷۵

کارخانه های تولید کننده

جدول ۲ نشان دهنده آن است که ۵ کارخانه اول سال ۷۵ نسبت به سال ۷۴ هیچ تغییری نکرده اند البته سهم ۵ کارخانه اول از ۲۳۶/۲ به ۳۵/۵٪ کاهش یافته و علی رغم افزایش ۷٪ تولید نسبت به سال قبل نشان دهنده فعالیت بیشتر دیگر کارخانجات است.

نماینده میلیون عدد	نام کارخانه	سهم از بازار	فروش عددی سهم از بازار	درصد سهم از بازار	درصد تغییر نسبت به ۷۴
۱	داروپخش	۱۳۶	۹/۵	۸۰	-
۲	سبحان	۱۱۲۱	۸/۰	۵۵/۸	
۳	کیمیدارو	۹۰۶	۶/۵	۰/۲	
۴	تولیددارو	۸۵۱	۶/۱	۱۳/۲	
۵	فارابی	۷۵۷	۵/۴	۱۴/۵	

جدول ۲- فروش عددی

کارخانجات تولیدکننده دارو به میلیون ریال از طرف دیگر کاهش سهم ریالی ۵ کارخانه اول که همچنان رتبه بندی ۲ سال ماقبل را حذف کرده اند از ۲۳۶/۸ به ۳۶/۵٪، علی رغم رشد ۲۸/۲٪ بازار دارویی تاکید دیگری بر فعالیت مثبت شرکت های رده های پایین تر می باشد (جدول ۳).

طرفی به علت رعایت و توسعه بهداشت، بیماری‌های عفونی با آهنگی کندرو به کاهش و از طرف دیگر بیماریهای قلبی و عصبی نیز به تناسب سهم بیشتری در بین بیماریها به دست می‌آورند که از عوارض شهرنشینی بوده و گزیننده‌پذیر است.

مارو	فروشن ریالی $\times 1000$	فروشن ریالی $\times 1000$
۱	کهنسول آموکسی سبیلن ۵۰۰ ۲۰/۹۲۶/۱۲۱	۱
۲	قرص رانیتیدین ۵۰۰ ۲۸/۲۰۲/۹۱۹	۲
۳	کهنسول آمپی سبیلن ۵۰۰ ۳۳/۲۲۲/۲۲۹	۳
۴	قرص ASA ۱۰۰mg ۲۱/۱۸۲/۱۷۲	۴
۵	آب مطری ریال ۲۰/۲۰۸/۱۱۲	۵

جدول ۵
برفروش ترین داروهای سال ۷۵
از نظر ریالی $\times 1000$

نام کارخانه	فروشن عددی $\times 1000$	%	شکل دارویی
سبحان	۱/۱۱۱	۱۰/۲	قرص
	۱/۴۱	۹/۷	داروپخش
	۸۷۶	۸/۲	کیمیارو
فارابی	۷۵۰	۳۲/۱	کهنسول
	۲۷۲	۱۱/۶	کوت
	۱۶۱	۶/۹	لقمان
اسوه	۱۲۴	۲۶/۲	آمپول
	۵۴	۱۵/۹	لرستان
	۲۱	۱۲	
داروپخش	۱۷	۸/۷	شربت
	۱۵/۶	۷/۶	داروپخش
	۱۰/۵	۷/۵	الحاوی
چابر	۱۱۷	۷۳	ویال
	۴۱	۲۵/۸	قاضی
	۱	۰/۸	پاستور
داروپخش	۱۲	۲۰/۱	پماد
	۷	۱۰/۸	پارس دارو
	۵	۸/۹	تولیدارو
کاهش			کم

جدول ۶- بیشترین تولید اشکال دارویی
به میلیون عدد

شرکت‌های توزیعی
هم چون سالهای گذشته ابتدا داروپخش
و پخش رازی قرار گرفته‌اند. اضافه شدن
کارخانجات تحت پوشش سازمان سرمایه

شکل دارویی

در اغلب اشکال شرکت اول و دوم ثابت مانده‌اند. در زمینهٔ قرص سبحان بر داروپخش پیشی گرفته است و در زمینهٔ کهنسول لقمان برای اولین بار به جرگهٔ ۲ شرکت اول پیوسته است. در گروه آمپول نیز لرستان با افزایش تعداد و تنوع بخشیدن به تولیدات خود به جمع اولی‌ها پیوسته و سهم عمدہ‌ای از بازار به دست آورده است. در کل اشکال، سهم ۳ شرکت اول نسبت به سال گذشته کاهش یافته که این امر همانظور که قبل از ذکر شد نشانگر فعالیت دیگر شرکت‌های در رده‌های پایین‌تر است. با جمع‌بندی و مقایسه گروه‌ها مشخص می‌گردد که کمترین فعالیت‌ها به ترتیب در اشکال ویال، شربت، قرص و پماد و بیشترین فعالیت روی اشکال کهنسول و آمپول صورت گرفته است (جدول ۶).

گروه بیماری

داروهای ضد بیماری‌های عفونی هم چنان حرف اول را می‌زنند اما مرتبًا از سهم آنها کاسته شده و به سهم داروهای قلبی عروقی و اعصاب و روان افزوده گردیده است و بیانگر آنست که از

% از کل	میلیون ریال	نام شرکت	توضیحات
۳۲/۲	۳۹۲/۸	داروپخش	۱
۱۷/۰	۱۹۴/۸	پخش رازی	۲
۱۴/۷	۱۶۸/۸	پخش البرز	۳
۱۱/۶	۱۳۲/۵	پخش فردوس	۴
۱۱/۳	۱۳۲/۳	پخش هجرت	۵
۷/۰	۸۰/۴	قاسم ایران	۶
۲/۸	۳۴/۸	شرکت سهامی دارویی کشور	۷

جدول ۶- درصد توزیع دارو فروش شرکت های توزیع کننده و ارز به میلیارد ریال

معادل ۳/۵٪ کل تولید عددی از داروهای وارداتی بوده است. در سال گذشته نیز همانند سالهای قبل شرکت های تولید کننده داروهای جدید وارداتی را فرموله کرده و به تولید رساندند ولی به دلیل رشد تحقیقات جهانی و عرضه داروهای جدید در بازار دارویی، به تدریج اقلام جدیدی به لیست دارویی افزوده شده که واردات آنها از ارزبری بسیار بالایی برخوردار می باشد و این روند در سالهای آینده نیز اجتناب ناپذیر است.

%	میلیارد ریال	%	میلیون عدد	سال
۱۰/۲	۱۷/۶	۵/۲	۷۵۶	۱۳۷۰
۷/۲	۲۱/۵	۴/۴	۵۱۴	۱۳۷۳
۱۷/۶	۱۵۷	۲/۱	۴۲۶	۱۳۷۴
۱۲/۵	۱۵۴/۹	۳/۵	۵۰۱	۱۳۷۵

جدول ۷- آمار واردات دارو (میلیون عدد) از طرق به جز هلال احمر و فروش آنها در بازار دارویی به میلیارد ریال

%	میلیون ریال	نام شرکت	توضیحات
۲۱/۰	۲۲/۹	داروهای خدمه زبانی	۱
۴۲/۱	۱۶۰	داروهای اعصاب و روان	۲
۲۶/۲	۱۲۲	محصولات تغذیه ای	۳
۶/۸	۱۱	داروهای تنفسی	۴
۴۴/۲	۹/۳	داروهای موضعی	۵
۶۲/۲	۹/۹	داروهای گوارشی	۶
-۵/۲	۵/۲	داروهای هورمونی	۷
۴۴/۷	۲/۴	داروهای قلبی و عروقی	۸

جدول ۷- فروش ریالی داروها
بر حسب گروه درمانی به میلیون ریال

کذاری تامین اجتماعی به داروپخش و افزایش قیمت اقلام مربوطه از دلایل افزایش درصد سهم بازار این شرکت می باشد. البته از آنجا که این شرکت ها اقلام آرایشی، بهداشتی و غذایی متعددی را در بازار توزیع می کنند جدول زیر تنها نشانه عملکرد دارویی آنها بوده و فروش شرکت های توزیع کننده رقم بسیار بالاتری است.

سهم تولید و واردات از رقم ۱۱۴۷/۷ میلیارد ریال مصرف دارو میلیارد ریال شامل ۱۲/۵٪ از کل بازار ۱۵۴/۹